

EVENIMENTE ȘTIINȚIFICE

CONFERINȚA INTERNAȚIONALĂ DE ONOMASTICĂ DE LA BAIJA MARE

(ediția a II-a)

Baia Mare, capitala Maramureșului, România, a găzduit în perioada 9-10 mai 2013 ediția a II-a a Conferinței Internaționale de Onomastică cu genericul „Numele și numirea” (The Second International Conference of Onomastics „Name and Naming” – ICONN-2). Conferința a fost organizată de către Facultatea de Litere a Centrului Universitar de Nod (decan prof. dr. Gheorghe Glodeanu) și Centrul de Onomastică (director conf. dr. Oliviu Felecan). Tema generală a ediției a II-a a Conferinței a fost *Onomastica din spațiul public actual (Onomastics in Contemporary Public Space)*, la care au dat un răspuns favorabil, prezentându-se cu comunicări dintre cele mai interesante, 127 de participanți, de origine din 27 de țări de pe toate cele cinci continente (Europa, Asia, Africa, America, Australia).

Așadar, din Europa, inclusiv România și Republica Moldova, s-au prezentat cu comunicări 96 de participanți, dintre care: din România – 42 de reprezentanți; din Italia – 12; din Franța – 9; din Cehia și Rusia – câte 5; din Anglia, Austria și Polonia – câte 3; din Germania, Republica Moldova, Serbia și Spania – câte 2 reprezentanți; din Albania, Belgia, Bulgaria, Estonia, Finlanda, Kosovo și Olanda – câte un reprezentant.

România, ca țară-gază, a înregistrat cea mai mare prezență – 42 de participanți: din Baia Mare – 24 (oraș-gază); din București – 5; din Cluj-Napoca și Craiova – câte 3; din Constanța și Ploiești – câte 2 și din Sibiu, Sighetu Marmăției (capitala Maramureșului istoric) și Timișoara – câte unul.

De pe celelalte patru continente s-au prezentat cu comunicări 10 reprezentanți: din Africa – 3 (Zimbabwe – 2 și Ghana – 1); din America Latină – 2 (Universidade de São Paulo, Brazilia); din Asia – 3 (Japonia – 2 și Taiwan – 1); din Australia – 2 (The University of Adelaide, Australia/University of Oxford, England).

Ca limbi oficiale ale Conferinței au fost admise: româna, engleza, franceza, italiana, germana și spaniola.

Ședințele în plen s-au desfășurat la Centrul de Afaceri Millenium din Baia Mare în prima jumătate a zilei, două zile la rând (9-10 mai), timp în care au fost prezentate 13 comunicări.

Celelalte comunicări s-au ținut în localul Bibliotecii Județene „Petre Dulfu ” din Baia Mare (director dr. Teodor Ardelean) în cele 18 ateliere/secțiuni, dintre care: în limba română – 6 secțiuni; în limba engleză – 7; în limba franceză – 2; în italiană și spaniolă (împreună) – 2; în limba germană – o secțiune.

În comunicările de la ședințele în plen și în cele de la ședințele pe secțiuni au fost prezentate și discutate probleme privind următoarele domenii ale onomasticii: antroponomastică (cu varietățile: antroponimie literară și antroponimie istorică), toponomastică (cu varietățile: toponimie rurală și toponimie urbană) și numele în societate.

Tematica comunicărilor a fost foarte diversă, ceea ce denotă un larg câmp de investigații în domeniul onomasticii. Acest câmp nu se limitează doar la numele de persoană (nume, prenume cu diminutive și hipocoristice, porecle, supranume) și toponime (oronime, hidronime, floronime, zoonime), ci cuprinde tot ce poate fi încadrat în genericul „Numele și Numirea” („Name and Naming”). Aducem câteva teme în calitate de mostre, fără a indica și autorul comunicării:

Nume de plante în textele vechi românești; Nume de vinuri românești; Nume actuale de firme; Nume de personaje în opera ...; Nume de ape minerale italiene; Nume de locuitori ai statelor lumii; Sacru și profan în denumirea mănăstirilor din România; Epitete grecești ale Maicii Domnului; Nume ale Fecioarei Maria în volumul ... ș.a.

Subsemnatul a prezentat la Conferință comunicarea pe tema: *Nume de familie românești basarabene*

deformate de funcționari alolingvi în context diglosic. Din Republica Moldova, cu temă în program (*Antroponime devenite nume generice*) și cu un rezumat al comunicării, a participat și dna dr. Viorica Răileanu (Institutul de Filologie al AȘM).

Lucrările Conferinței urmează a fi publicate într-un volum.

După două zile de ședințe, în a treia zi (11 mai) am pornit cu autocarele într-o excursie pe o rută cu priveliști impresionante prin Țara Maramureșului, „un tărâm uitat de vreme, cu biserici de lemn și obiceiuri de când lumea”. E un spațiu pe care face să-l vezi o dată în viață sau chiar și să-l revezi. Un coleg din Franța, prof. dr. Michel Rateau, participant și el la cele două ediții ale Conferinței Internaționale de Onomastică de la Baia Mare (2011, 2013), îmi scrie recent, printre altele: „J'avais participé à ICONN-1 et j'ai renouvelé ce grand plaisir de visiter votre beau pays, avec ICONN-2”.

Am vizitat, mai întâi, Biserica de lemn greco-catolică Șurdești, construită la 1721, din lemn de stejar de munte, în stil baroc, turnul principal având o înălțime de 54 m – cea mai înaltă biserică de lemn, datând din acea perioadă și până nu demult. A urmat Biserica de lemn „Sf. Nicolae” din Budești Josani, ridicată în anul 1642. Aici, în interiorul bisericii, se păstrează coiful și cămașa de zale ale lui Pinteza Viteazul, haiducul legendar din Maramureș de la cumpăna secolelor XVII-XVIII. Ambele biserici au fost incluse, în 1999, în Lista Patrimoniului Mondial UNESCO.

În continuare, în satul Sârbi am luat cunoștință de cele mai diverse tradiții populare. Aici ne-au impresionat, în primul rând, instalațiile de tehnică țărănească, folosind resursele locale – lemnul și apa – pentru a-și rezolva toate necesitățile zilnice în hotarul satului lor. La același gospodar am văzut o batoză, care exploatează energia apei, a râului; moară de apă; joagăr (ferăstrău); vâltoare, unde se spală ca să se îndese cergile (pătură de lână care servește la învelit sau ca așternut), covoarele; piuă, care, cu ciocanele ei de lemn, bate țesăturile din lână într-un ritm constant, piuă, fără de care ar dispărea piesele de port popular (de exemplu, sumanele și alte articoale); instalații de fierbere a horincăi (palincăi) de prune, mere sau pere, „care arde gătlejul, numai bine pregătit «să horească» (să cânte)” ș.a.

Am poposit apoi la Mănăstirea Bârsana cu biserica de lemn (UNESCO), unde, la o anumită înălțime, înconjurat de munți și păduri seculare, te simți dominat de o liniște sufletească cerească tămăduitoare.

La Muzeul Satului din Sighetu Marmației, pe care de asemenea l-am vizitat, printre alte lucruri interesante pe care le-am văzut aici, ni s-a prezentat, sub cerul liber, pe o scenă improvizată, un frumos spectacol folcloric „Nunta în Maramureș”. De la Muzeul Satului, de pe malul stâng al Tisei, s-a putut vedea, ca în palmă, scâldat în livezi, satul Biserica Albă (Belaia Țerkovi), din partea dreaptă a Tisei (reg. Transcarpatică, Ucraina), unul din mai multe sate din regiune cu populație românească, unde subsemnatul a făcut cercetări dialectologice între anii 1965-1970.

În cele din urmă, am vizitat și satul Săpânța, care, prin Cimitirul Vesel și prin Mănăstirea Săpânța Peri, „a ieșit de câteva zeci de ani din anonimatul său tipic rural”. Se spune că poetul Nichita Stănescu, când a vizitat Cimitirul Vesel, l-a parcurs aproape în tăcere, ca la urmă să rostească expresia-sinteză, rămânând și ca un fel de autograf al prezenței sale: „E un albastru tragic”. Vorba e că crucile din cimitir sunt vopsite într-un albastru țipător.

La întoarcerea din excursie, pe înserate, la o margine de pădure, la poalele munților, am mai putut observa desfășurarea unui obicei, numit Sâmbra oilor (Măsurîșul oilor), care are loc primăvara, la începutul lunii mai.

A fost o călătorie fascinantă.

Rămâne să aducem sincere și calde mulțumiri prietenești organizatorilor Conferinței și să le dorim noi forțe și succese pe viitor întru continuarea acestei manifestări științifice de mare amploare și de mare valoare.

Vladimir ZAGAEVSCHI,
Universitatea de Stat din Moldova